

การศึกษาความสามารถในการแปรงฟันที่ถูกวิธี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง
จากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model-Lead-Test

A Study on Developing Dental Care in Children with Moderate Intellectual Disabilities through
Behavior Shaping Technique and Model-Lead-Test Teaching Method

กิ่งดาว เป็งคำมา

Kingdow Pangknomma

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

Graduate student in Master of Science (Master of Education Program in Research and Development on Human Potentials)

Department of Special Education, Srinakharinwirot University, Wattana., Bangkok, Thailand 10110

E-mail: kingdomcenter-26@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการแปรงฟันที่ถูกวิธีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง จากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model -
Lead - Test กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง กำลังศึกษาอยู่ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนละเชิงเทราปัญญานุกูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแผนการจัดการเรียนรู้การสอนการแปรงฟันที่ถูก
วิธี จำนวน 10 แผน แบบประเมินความสามารถในการแปรงฟันที่ถูกวิธี แบบแผนการทดลองครั้งนี้เป็น One Group
Pretest – Posttest Design และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interguartile
Range = IQR), The Signed Test for Median : One Sample และ The Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Ranks Test
ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแปรงฟันที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง
หลังจากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test อยู่ในระดับดีมาก (ค่ามัธยฐาน =
31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 52 คะแนน; $t = 6$, $p\text{-value} = 1.000$) ความสามารถในการแปรงฟันที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มี
ความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง หลังจากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model
- Lead – Test สูงขึ้น ($T = 0$, $P < .05$)

คำสำคัญ: การแต่งพฤติกรรม กับวิธีสอน Model - Lead – Test

Abstract

The research objective was to study the ability of brushing teeth in Grade 1 students, who have moderate mental retardation by using adjustment of behavior technique and model-lead-test technique. The sample size of this research was six moderate mental retardation students from Grade 1 during the first semester of academic year 2015, Chachoengsaopunyanukoon School. The students were recruited by using purposive sampling technique. Also, the research instruments were 10 lesson plans on the proper way to brush teeth and brushing teeth evaluation form. This research was a one group pretest – posttest designed and analyzed by using Median, IOR, and Signed Test for Median: One Sample, and The Wilcoxon on Matched – Pairs Signed – Ranks Test. The result from this research indicated that: 1) after using the adjustment of behavior technique and model-lead-test technique, students showed high performance in a very good level (Median: 31/52; $t = 6$, $p\text{-value} = 1.000$). 2) The ability to perform proper brushing teeth have increased ($t = 0$, $P < .05$).

Keywords: through behavior shaping technique, model – lead – test method

1. บทนำ

สุขภาพของช่องปากและฟัน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลโดยตรงกับการมีสุขภาพกายที่ดี หากเราปล่อยปละละเลย เรื่องของสุขภาพของช่องปาก หากปล่อยให้เกิดฟันผุหรือเหงือกอักเสบก็อาจเป็นสัญญาณอันตรายที่จะนำไปสู่การเป็นโรคร้ายอื่นๆได้ เราสามารถดูแลสุขภาพของช่องปากและฟัน ตลอดจนป้องกันการเกิดโรคร้ายแรงต่างๆ ได้อย่างง่ายๆ เพียงการแปรงฟันและใช้ไหมขัดฟันอย่างถูกวิธี ปัญหาสุขภาพช่องปากในคนที่มีความต้องการพิเศษก็เหมือนกับคนทั่วไป แต่ในคนที่มีความบกพร่องทางสมอง เช่น ออทิสติก ดาวน์ซินโดรมนั้นดูแลตัวเองได้ไม่ดีพอ การทำความสะอาดช่องปากอาจทำได้ไม่ดีเท่ากับคนทั่วไป ทำให้เกิดปัญหาเหงือกอักเสบและฟันผุมาก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวอร์จิงตัน (School of Dentistry Washington, 2012) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความเสียหายในช่องปากอันอาจเกิดจากการนอนกัดฟัน การหายใจทางปากการกัดเหงือกและ การ

บริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์ ทำให้มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นที่จะได้รับบาดเจ็บในช่องปาก ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคปริทันต์หรือเหงือกอักเสบ โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีอัตราที่สูงขึ้นของโรคเหงือกอักเสบและโรคปริทันต์มากกว่าประชากรทั่วไป นอกจากนี้ เฮเรน และ นาทาลี (Helene; & Nathalie, 2005) ได้มีการรายงาน ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ประมาณ 22% นั้นพบว่าขาดการแปรงฟันที่ถูกวิธีและการแปรงฟันเป็นประจำทุกวันทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับโรคฟันผุและเหงือกอักเสบ และยังได้พบรายงานการวิจัยในปี พ.ศ.2554 ของ (พยุศรี ทองคำกุล, 2554) กล่าวว่าจากการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพดังกล่าว ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2553 พบว่ามีปัญหาโรคเหงือกและฟันผุในนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 12 - 18 ปี ซึ่งอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมีระดับสติปัญญา 35 - 49 ถึงร้อยละ 80 ซึ่งเป็นสาเหตุอันดับ

หนึ่งของปัญหาสุขภาพ รวมทั้งยังพบว่าความชุกของการเกิดโรค ฟันผุในนักเรียนพิการยังสูงกว่าเด็กทั่วไป

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นบุคคลที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าคนปกติทั่วไป ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา เมื่อวัดสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วมีสติปัญญาค่าต่ำกว่าบุคคลปกติและ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ อย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง การทำงาน และทักษะทางสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ความยากลำบากในการเรียนรู้ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในเรื่องของการดูแลสุขภาพในช่องปาก ทำให้เกิดฟันผุและเหงือกอักเสบเป็นจำนวนมาก ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักมีปัญหาในด้านของการควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน และการมีสุขอนามัยที่ดี ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในเรื่องของสุขภาพในช่องปาก รวมทั้งปัญหาจากการนอนกัดฟัน การนอนกรน การหายใจทางปากการบริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์ รวมทั้งการแปรงฟันไม่ทั่วถึงและการไม่แปรงฟันเป็นประจำทุกวัน รวมถึงการขาดความตั้งใจและอารมณ์ที่แปรปรวนง่าย ทำให้เป็นอุปสรรคในการดูแลสุขภาพในช่องปากทำให้เกิด โรคฟันผุและเหงือกอักเสบเป็นจำนวนมาก

การแต่งพฤติกรรม (Shaping) คือการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ โดยการให้วิธีเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่คาดหมายว่าจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ โดยวิธีการแต่งพฤติกรรมนี้จัดได้ว่าเป็นวิธีที่วิธีหนึ่งในการสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ให้กับบุคคล

ที่ยังไม่เคยมีพฤติกรรมดังกล่าวมาก่อน เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดในการปรับพฤติกรรม อีกทั้งผู้ที่ดำเนินการไม่จำเป็นต้องเป็นนักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์ หากแต่เป็นใครก็ได้ที่ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิธีการมาเป็นอย่างดี มาเป็นผู้ดำเนินการซึ่งอาจเป็นครู ผู้ปกครอง หรือ นักสังคมสงเคราะห์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2554)หลักในการใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรม คือ การแต่งพฤติกรรม เป็นเทคนิคการสร้างพฤติกรรมใหม่ที่ทำให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากพฤติกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพฤติกรรมเป้าหมายแล้วเปลี่ยนเกณฑ์การให้เสริมแรง โดยให้การเสริมแรงพฤติกรรมที่ใกล้เคียงพฤติกรรมเป้าหมายยิ่งขึ้นการแต่งพฤติกรรมจึงต้องใช้เวลา และการเปลี่ยนเกณฑ์ให้การเสริมแรงแก่พฤติกรรมจากขั้นหนึ่งไปยังอีกขั้นหนึ่งจะต้องค่อยเป็นค่อยไป และก่อนจะเปลี่ยนจะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมในขั้นก่อนหน้านั้น เกิดขึ้นจนเป็นปกติและสม่ำเสมอแล้ว มิฉะนั้นแล้วอาจจะต้องย้อนกลับไปขั้นเดิมอีก ซึ่งทำให้เสียเวลา (ประเทือง ภูมิภักทราคม, 2540) ดังนั้นการให้เสริมแรงแก่พฤติกรรมในขั้นใดขั้นหนึ่งมากเกินไป อาจทำให้การเรียนรู้หรือการเกิดพฤติกรรมในขั้นถัดไปได้ช้า

การเสริมแรง คือการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยทำให้นักับคได้รับผลความพึงพอใจ หลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งเป็นการเสริมแรง (Positive Reinforcement) และการเสริมแรงทางบวก หมายถึง การเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากให้เสริมแรงแก่นักเรียน หลังจากทีนักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้คำพูดตักเตือนหรือการตีบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็อาจเป็นการเสริมแรงทางบวกได้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2543) การเสริมแรงทางบวก

เป็นการเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรม อันมาจาก ผลกรรมที่ตามหลังพฤติกรรมนั้น ซึ่งผลกรรมนั้น เรียกว่าตัวเสริมแรงทางบวก ซึ่งในแง่ของการนำไป ประยุกต์ใช้นั้น เราพบว่า การเสริมแรงทางบวกยังทำ หน้าทีในการทำให้พฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วเกิดขึ้น สม่าเสมออีกด้วย

ดังนั้น ความหมายของการเสริมแรง ทางบวกในการนำไปประยุกต์ใช้นั้นจึงหมายถึงการ เพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรม หรือการทำให้ พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นสม่าเสมอ ได้มีผู้สนใจศึกษาการ สอนเชิงพฤติกรรม (ธนาพร ศรี โสภณ, 2553) ได้ศึกษา การฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปาน กลาง ให้มีทักษะการดูแลตนเองในด้านของการแปร ง ฟัน โดย ใช้ เท ก น ิ ค การ สอน เชิง พฤติ กรรม ประกอบด้วยเทคนิคการกระตุ้นเตือน โดยใช้การ กระตุ้นทางกาย และการกระตุ้นเตือนทางวาจาเทคนิค การเลียนแบบ และการสาธิตโดยกำหนดให้กลุ่ม ตัวอย่างได้รับการเสริมแรงจากสังคมด้วยโดยทำการ ทดลองกับ กลุ่มตัวอย่าง 8 คนพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดสามารถพัฒนาทักษะและการปฏิบัติการแปร ง ฟัน ได้อย่างถูกต้องทุกขั้นตอน

การเรียนการสอนแบบ Model - Lead - Test (MLT) เป็น การ สอน ที่ สามารถ เพิ่ม อัตรา ความสำเร็จของ นักเรียนได้มากกว่า 80 % (Peterson et al, 2008) ลักษณะวิธีการสอน Model - Lead - Test (MLT) มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ครูทำให้อู 2) ทำพร้อม กับ ครูหรือครูพาเด็กทำ 3) ทดสอบหรือทดลองให้ นักเรียนทำเองอย่างอิสระ ซึ่งแต่ละขั้นของ MLT จะ เป็นการอธิบายพร้อมยกตัวอย่างเพื่อให้เด็กเข้าใจถึง วัตถุประสงค์ของการสอนตามขั้นตอนย่อยอย่าง ละเอียด มีการทำให้อู นำให้ทำ และให้นักเรียนได้ ทดสอบหรือทดลองทำงานสามารถทำได้เอง และมักจะ มีการทดสอบ

การแต่งพฤติกรรมโดยการแตกพฤติกรรม การแปร ง ฟัน ที่ถูกวิธีออกเป็นขั้นๆ เพื่อนำไปสู่ว พฤติกรรมเป้าหมาย หรือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และการให้การเสริมแรงทางบวกในขั้นของการฝึกการ แต่งพฤติกรรมการแปร ง ฟัน คือการให้เด็กสะสมดาว หลังจากเรียนการแปร ง ฟันทุกครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนของ รางวัล เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นและเกิด พฤติกรรมการแปร ง ฟันที่ถูกวิธี ทั้งยังช่วยในการ กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการดูแลสุขภาพใน ช่องปาก ทำให้เกิดพฤติกรรมการแปร ง ฟันที่ถูกวิธี และนำวิธีการสอน Model - Lead - Test ช่วยในการ สอนให้เด็กปฏิบัติตามขั้นตอนของการแตกพฤติกรรม การแปร ง ฟันที่ถูกวิธีได้ถูกต้อง โดยในขั้นตอนของ วิธ ี สอน Model คือขั้นตอนการทำให้อูคือครูจะสาธิต วิธ ี การแปร ง ฟันที่ถูกวิธี จากนั้น Lead คือขั้นตอนการ พาทำ ครูจับมือเด็กทำตามขั้นตอนไปที่ละขั้นและดูว่า เด็กทำได้หรือไม่ และ Test คือ ขั้นตอนการทดสอบ ครูให้เด็กทำที่ละขั้นจากนั้นครูตรวจสอบว่าเด็กทำได้ ถูกต้องหรือไม่

จากสภาพปัญหาที่ได้ทำการประเมิน สุขภาพปากและฟันของนักเรียน โรงเรียนจะเชิงเทรา ปัญญาภูมิล พบว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องการแปร ง ฟันที่ถูกวิธี จึงได้นำเทคนิคการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับ วิธ ี สอน Model - Lead - Test (MLT) มาใช้ในการสอน การฝึกการแปร ง ฟันที่ถูกวิธี ให้กับเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง จึงศึกษา ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองเรื่องการแปร ง ฟันที่ถูกวิธี เพื่อเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับ เด็ก เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ในการศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการการแปร ง ฟันที่ถูกวิธี อีกทั้งยังเป็น แนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและสร้าง เสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านอื่นๆต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการแปร่งพินที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง หลังการสอน โดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead - Test (MLT)

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแปร่งพินที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง ก่อนและหลังการสอน โดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead - Test (MLT)

3. อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอนที่ใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับวิธีสอน Model - Lead - Test (MLT) เรื่องการแปร่งพินที่ถูกวิธี โดยแบ่งเป็นแผนการเรียนรู้ออกเป็น 5 แผน ประกอบด้วย

1. การเตรียมอุปกรณ์การแปร่งพิน
2. การบิบบยาสีฟัน
3. การแปร่งพิน
4. การล้างและเก็บอุปกรณ์ในการแปร่งพิน

พิน

5. สอนแบบบูรณาการนำขั้นตอนการแปร่งพินที่ถูกวิธีตั้งแต่แผนการสอนที่ 1 - 4 โดยแบ่งชั้นการสอนออกเป็น

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสอนให้นักเรียนรู้จักพิน โดยใน โมเดลพินจำลองในการสอนให้เด็กรู้จักส่วนต่างๆของพิน

ขั้นที่ 2 ผู้สอนทำให้นักเรียนดู (Model ใน MLT) ร่วมกับ (เทคนิคการแต่งพฤติกรรม) ผู้สอนสาธิตการเตรียมอุปกรณ์การแปร่งพินให้นักเรียนดู

ขั้นที่ 3 ผู้สอนพินนักเรียนทำ (Lead ใน MLT) ร่วมกับ (เทคนิคการแต่งพฤติกรรม) ครูและนักเรียนทำการเตรียมอุปกรณ์การแปร่งพินไปพร้อมๆกัน ถ้าเด็กทำไม่ได้ครูกระตุ้นเตือนด้วย วาจา ท่าทางและทางกาย

ขั้นที่ 4 นักเรียนทดลองทำด้วยตนเอง (Test ใน MLT) ร่วมกับ (เทคนิคการแต่งพฤติกรรม) ให้นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การแปร่งพินด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผล ครูเตรียมอุปกรณ์การแปร่งพินให้เด็กดู พร้อมทั้งแนะนำอุปกรณ์การแปร่งพินเพื่อทบทวนให้นักเรียนรู้จักอุปกรณ์การแปร่งพินอีกครั้ง พร้อมทั้งให้แรงเสริมเป็นสติ๊กเกอร์รูปดาวทุกครั้ง หลังจากเรียนเสร็จเพื่อระดมนำมาแลกของที่เด็กชอบ และแบบประเมินความสามารถในการแปร่งพินที่ถูกวิธี โดยแบ่งการประเมินตามชั้นการสอน โดยใช้เป็นการประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางด้านความสามารถในการแปร่งพินที่ถูกวิธี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนละเชิงเทราปัญญาคุณ จังหวัดละเชิงเทรา จำนวน 6 คน ทำการทดลองตามแผนการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design ก่อนดำเนินการวิจัยผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการแปร่งพินที่ถูกวิธีก่อน การสอน (Pre-test) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2558 แล้วดำเนินการสอนด้วยตนเองโดยใช้วิธีการสอน โดยการใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับวิธีสอน MLT (Model Lead Test) ใช้ระยะเวลาในการทดลอง สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที ตั้งแต่วันที่จันทร์ถึงวันพฤหัสบดี รวมทั้งสิ้น 20 ครั้ง ระหว่างวันที่ 6 กรกฎาคม 2558 ถึง 6 สิงหาคม 2558 และทำการประเมินหลังการทดลอง (Post - test) ในวันที่ 7 สิงหาคม 2558 ด้วยแบบประเมินความสามารถในการ

แปรงพื้นที่ถูกวิธี ฉบับเดียวกับที่ทำการประเมินก่อนสอบแล้วนำผลมาวิเคราะห์ห้ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Ranre = IOR) สถิติทดสอบ The Signed Test for Median: One Sample และ The Wilcoxon Matched – Pairs Signed – Rank Test

4. ผลการวิจัย

4.1 ความสามารถในการแปรงพื้นที่ถูกวิธี ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง หลังจากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test อยู่ในระดับดีมาก (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 31 คะแนน จากคะแนนเต็ม 48.5; $t = 6$, $p\text{-value} = 1.000$)

ตารางที่ 6

คนที่	คะแนนความรู้หลังเข้าร่วมโปรแกรม (52 คะแนน)	ค่ามัธยฐานที่เป็นเกณฑ์ระดับดี	Q+	Q-	t	P-Value
1	49.5	31	+		6	1.000
2	47		+			
3	45		+			
4	47.5		+			
5	51.5		+			
6	52		+			
Mdn	48.5	≥ 31				$H_0: M \geq 31$
IQR	5.13					$H_1: M < 31$

4.2 ความสามารถในการแปรงพื้นที่ถูกวิธี ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง หลังจากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test สูงขึ้น ($T = 0$, $P < .05$)

ตารางที่ 7

คนที่	คะแนนรวม		ผลต่างของคะแนน D=Y-X	ลำดับความแตกต่าง	ลำดับเครื่องหมาย		T
	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม (X)	หลังเข้าร่วมโปรแกรม (Y)			บวก	ลบ	
1	24	49.5	25.5	3	+3	-	0*
2	17	47	30	5	+5	-	
3	24	45	21	1	+1	-	
4	26	47.5	21.5	2	+2	-	
5	19	51.5	32.5	6	+6	-	
6	26	52	26	4	+4	-	
		รวม			T += 21	T -= 0	

5. การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการแปรงพื้นที่ถูกวิธี ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง จากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test สามารถนำผลมาอภิปรายได้ดังนี้

5.1 จากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการแปรงพื้นที่ถูกวิธี ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง หลังจากการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ความสามารถในการแปรงพื้นที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง หลังจากการสอน โดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับวิธีสอน Model - Lead – Test เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากวิธีการแต่งพฤติกรรมการแปรงพื้นที่ออกเป็นขั้นตอน

ย่อยๆ จากง่ายไปหายากพร้อมทั้งให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่นำมาสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนของวิธีสอน Model - Lead - Test คือการสาธิตให้นักเรียนดู ทำพร้อมๆกับนักเรียนให้นักเรียนทำด้วยตนเองและทดสอบการแปร่งฟันที่ถูกต้องของนักเรียน เมื่อนักเรียนทำได้ตามที่ผู้วิจัยกำหนดจึงถือว่าผ่านตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีอยู่ในระดับดี ซึ่งตรงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้จากตัวแบบจากผู้วิจัย และจากวิดีโอที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการสอนเรื่องการแปร่งฟันที่ถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับ (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์., 2539) กล่าวว่าหลักการฝึกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรฝึกโดยการแบ่งงานออกเป็นขั้นตอนย่อยๆหลายๆขั้น เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้นักเรียนเหล่านี้เกิดความสับสนการฝึกวิธีดังกล่าวจะช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จในงาน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นการแต่งพฤติกรรมจึงเป็นการช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิต., 2554) ที่กล่าวว่า การแต่งพฤติกรรม (Shaping) คือการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ โดยการให้วิธีเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่คาดหมายว่าจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ (Successive Approximation) ตามลำดับที่กำหนดไว้ในการแต่งพฤติกรรมเป้าหมายจะเกิดขึ้นได้ด้วยการเสริมแรงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะคล้าย หรือเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเป้าหมาย การใช้การเสริมแรงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายเป็นขั้นๆ นี้ในที่สุดจะบรรลุถึงพฤติกรรมเป้าหมาย โดยผ่านวิธีการสอน Model - Lead - Test ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนการสอน เป็น 3 ขั้น โดยขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการสาธิตการแปร่งฟันให้

นักเรียนดูก่อน ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนทำการแปร่งฟันไปพร้อมกับผู้วิจัยให้คำชี้แนะ ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยทำการทดสอบการแปร่งฟันของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนสามารถแปร่งฟันได้ถูกวิธีตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมีการพัฒนาขึ้นหลังจากการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Heather et al., 2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้สติของเด็กอายุ 2 ปี 5 เดือน ที่มีพัฒนาการล่าช้าจากการสอนตรงโดยใช้เทคนิค Model - Lead - Test (MLT) ในช่วงแรกก่อนการฝึกเด็กทำคะแนนได้น้อยกว่า 50 % แต่ในตอนท้ายของการฝึกโดยใช้เทคนิค Model - Lead - Test (MLT) พร้อมกับการช่วยเหลือและให้รางวัล ผลที่ได้จากการฝึกโดยเทคนิคนี้เด็กสามารถบอกสีและชี้ไปยังสีที่กำหนดได้ ถูกต้องมากกว่า 80 % ขึ้นไป

การเรียนรู้จากการสอนโดยใช้วิธีการแต่งพฤติกรรมร่วมกับ วิธีสอน Model - Lead - Test ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางมีความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีได้ดีขึ้นแต่การเรียนรู้จากการแต่งพฤติกรรมและวิธีการสอน Model - Lead - Test นั้นก็ทำให้นักเรียนทำได้แค่ช่วงเวลาสั้นๆเท่านั้น เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางมีพัฒนาการที่ค่อนข้างจำกัดและแต่ละคนมีความแตกต่างกันทำให้ผู้วิจัยต้องให้การชี้แนะที่แตกต่างกันไปตามระดับการกระตุ้นเตือน และเสริมสร้างพฤติกรรมที่ผู้วิจัยต้องการให้เกิดกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (ผดุง อารยะวิญญู , 2542) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง มีพัฒนาการช้าพอช่วยตัวเองได้ต้องการการควบคุมดูแลจากผู้ใกล้ชิด ควรใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมในการกระตุ้นเตือนให้นักเรียนทำ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) ดังนั้นการสอนควรเป็นการสอนจากง่ายไปหายากและทำการสอนซ้ำๆและคำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน ยอมรับ

ความสามารถและควรส่งเสริมความสามารถของนักเรียน โดยให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมเป้าหมายเมื่อนักเรียนทำได้สำเร็จ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นของตนเองให้ดีขึ้นโดยการมีสุขภาพปากและฟันที่สะอาด

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้วิธีการแต่งพฤติกรรมร่วมกับ วิธีสอน Model - Lead - Test มีความเหมาะสมที่จะใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง เนื่องจากการสอนโดยใช้วิธีการแต่งพฤติกรรมร่วมกับ วิธีสอน Model - Lead - Test มีการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายออกเป็นขั้นตอนและมีขั้นตอนการสอนที่ง่ายและชัดเจน นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้กระตือรือร้น มีแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากมีการเสริมแรงและการกระตุ้นเตือนช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและมีสมาธิในการเรียนในชั้นสอน นักเรียนจะได้เรียนรู้ผ่านขั้นตอนการแต่งพฤติกรรมการแปร่งฟันออกเป็น 5 ขั้นตอนโดยผู้วิจัยจะเริ่มสอนจากขั้นที่ 1 การเตรียมอุปกรณ์การแปร่งฟัน โดยสอนตามวิธีการสอน ขั้นแรก Model เป็นการสาธิตถึงขั้นตอนที่ 1 ว่าต้องทำอะไรบ้างจากนั้น จากขั้นตอนที่ 2 Lead ผู้วิจัยให้นักเรียนทำตามโดยให้นักเรียนทำพร้อมกันกับผู้วิจัยหากนักเรียนทำไม่ได้ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะให้คำแนะนำแก่กระตุ้นเตือน และในขั้นตอนที่ 3 Test ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนว่าขั้นที่ 1 การเตรียมอุปกรณ์การแปร่งฟัน นักเรียนสามารถเตรียมอุปกรณ์ด้วยตนเองการสอนนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (อภิรักษ์ บัญศรี., 2548) ได้ศึกษา การปรับพฤติกรรมการแปร่งฟันที่ถูกวิธีและสม่ำเสมอของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา โดยใช้ชุดการฝึกแปร่งฟันตามเทคนิคการแต่งพฤติกรรม ผลการศึกษาค้นพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการแปร่งฟัน

เพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการใช้ชุดการฝึกแปร่งฟันตามเทคนิคการแต่งพฤติกรรม และวิธีการสอน Model - Lead - Test (MLT) มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ครูทำให้อู 2) ทำพร้อมกับครู 3) ทดสอบหรือทดลองให้นักเรียนทำเองอย่างอิสระ ซึ่งแต่ละขั้นของ MLT จะเป็นการอธิบายพร้อมยกตัวอย่างเพื่อให้เด็กเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสอนตามขั้นตอนย่อยอย่างละเอียด มีการทำให้อู นำให้ทำ และให้นักเรียนได้ทดสอบหรือทดลองทำงานสามารถทำได้เอง และมักจะมีการทดสอบทิ้งระยะห่างเพื่อสังเกตความคงทนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของการสอนแบบ Direct Instruction ที่เป็นการเรียนการสอนแบบสามารถเพิ่มอัตราความสำเร็จของนักเรียนได้มากกว่า 80 % (Peterson et al, 2008) นอกจากนี้การสอนโดยนำ 2 วิธีการมารวมกันยังทำให้ผู้วิจัยสามารถรู้ถึงความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคนเพื่อช่วยเหลือในการกระตุ้นเตือนได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ครูยังให้นักเรียนทบทวนอีกครั้ง โดยการให้นักเรียนทุกคนออกมาสาธิตให้เพื่อนๆ อีกครั้งเพื่อดูว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องทุกคน โดยในการสอนทุกครั้งครูจะให้นักเรียนออกมาสาธิตทุกครั้งและทุกคนเพื่อดูว่านักเรียนมีปัญหาอะไรแล้วทำได้หรือไม่เพื่อผู้วิจัยจะได้ช่วยกระตุ้นพฤติกรรมการแปร่งฟันให้กับนักเรียนที่ยังทำไม่ได้

การวิจัยครั้งนี้ทำกับนักเรียนทั้งหมด 6 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มากเกินไปทำให้ผู้วิจัยสามารถควบคุมดูแลการสอนนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ นักเรียนสามารถแปร่งฟันได้ถูกวิธีตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดได้อย่างถูกต้องจึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีอยู่ในระดับดีมาก

5.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง

สติปัญญาในระดับปานกลาง ก่อนและหลังการสอนโดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead - Test แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่าความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง หลังจากการสอน โดยใช้เทคนิคการแต่งพฤติกรรมร่วมกับวิธีสอน Model - Lead - Test สูงขึ้นที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากวิธีการสอน โดยการแต่งพฤติกรรม ร่วมกับวิธีสอน Model - Lead - Test เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากตัวอย่างและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองร่วมกับการให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อีกทั้งการสอนในแต่ละขั้นนั้นผู้วิจัยได้มีการสอนซ้ำๆ และให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ทุกครั้งพร้อมทั้งทดสอบหลังจากการเรียนรู้ว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องทำให้นักเรียนมีความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีไม่ว่าจะอยู่ในห้องเรียน หรือ ในการดำเนินชีวิตประจำวันนักเรียนก็สามารถแปร่งฟันได้อย่างถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับ (พฤดีลักษณ์ ฉันทานุสิทธิ., 2548) ได้ทดลองใช้เบียร์รูดกรและแรงเสริมทางสังคม ในการฝึกทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน คือการแปร่งฟันให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสมองจำนวน 8 คน อายุเฉลี่ย 13 ปี IQ เฉลี่ย 43.1 แบ่งกลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกฝึกแปร่งฟันโดยจะให้เบียร์รูดกรและแรงเสริมทางสังคม เช่นคำชมเชย การตบหลังเบาๆ ถ้าเด็กสามารถแปร่งฟันถูกวิธีในแต่ละขั้นตอน จะได้รับเฉพาะแรงเสริมทางสังคมเท่านั้นตลอดระยะเวลาการฝึก ผลปรากฏว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มสามารถแปร่งฟันได้ถูกวิธีทุกขั้นตอนตามเกณฑ์ที่กำหนด ภายในการฝึก เพียง 6 คน ส่วนอีก 2 คนของทั้งสองกลุ่มไม่สามารถแปร่งฟันถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนด

6. บทสรุป

การวิจัยในครั้งนี้ยังมีแผนการสอน กิจกรรม นำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักกับส่วนประกอบต่างๆ ในปากว่ามีอะไรบ้างมีส่วนใดบ้างเพื่อให้นักเรียนรู้จักฟันในแต่ละส่วนเพื่อสามารถปฏิบัติการแปร่งฟันได้อย่างถูกต้องเวลาที่ผู้วิจัยสอนจึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแปร่งฟันที่ถูกวิธีสูงขึ้น

7. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร อาจารย์ ดร.กนกพร พิบูลวัฒน์พะวงศ์ อาจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา นางสาวกฤษณา โคมลภิสนักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ นายสมนึก เหลืองอ่อนรองผู้อำนวยการ โรงเรียนละเชิงเทราปัญญาคุณและอาจารย์ ดร. ประพิมพ์พงศ์ วัฒนรัตน์เป็นอย่างสูงที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ และข้อคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือครูสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- ชนาพร ศรีโสภณ. (2553). การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางจากการฝึกของผู้ปกครองที่ได้รับการฝึกโดยชุดฝึกอบรมพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัย. ปริญญาโทพิเศษ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2540). การปรับพฤติกรรม:
ทฤษฎีการประยุกต์. กรุงเทพฯ: โอเดียนส
โตร์

ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาสำหรับเด็กที่มี
ความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ :
บรรณกิจเทรดดิ้ง

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539). แนวการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้.
เอกสารประกอบการอบรมครูการศึกษา
พิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พยุศรี ทองคำกุล. (2554). การดูแลสุขภาพช่องปาก
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
โดยผู้ปกครองโรงเรียนกาวีละอนุกุล จังหวัด
เชียงใหม่. ปรินญา นี พ น ธ์ ส ส ม .
(สาธารณสุขมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายสำเนา.

พุดดิลักษณ์ ฉันทานุสิทธิ์. (2548). ผลการใช้เทคนิค
การแต่งพฤติกรรมที่มีต่อพฤติกรรมดูแล
สุขภาพอนามัยตนเองของเด็กที่มีความ
บกพร่องทางการได้ยิน. วิทยานิพนธ์จิตวิทยา
การศึกษาและแนะแนวบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร

สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิต. (2548). เอกสารการ
ประกอบการอบรม เรื่องการปรับพฤติกรรม.
กรุงเทพฯ ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิต. (2554). ทฤษฎีและเทคนิคการ
ปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิรัตน์ บุญศรี. (2548). ผลของชุดการแปร่งฟัน ตาม
เทคนิคการแต่งพฤติกรรมที่มีต่อการแปร่ง

ฟันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนเกียรติคุณวิทยา. กศม. สาขาจิตวิทยา
การให้คำปรึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร

Heather S., Kimberly P., T.F. (2012) The Effects of
Model, Lead, and Test With Reward to
Teach a Preschool Student with a Disability
to Identify Colors. Abstract retrieved from
ScienceDirect database. (September 5, 2014)

Helene, Ouellette, K., Nathalie, G., M.E. Suzanne, L.,
Patricia, M., Carol, M., & Jeaneette, H.
(2005) . Addressing Health Disparities
Through Promoting Equity for Individuals
with Intellectual Disability. Abstract
retrieved from ScienceDirect database.
(2014, March 10)

Peterson, L., McLaughlin, T. F., Weber, K. P. and
Anderson, H. (2008). The effects of a
model, lead, and test technique paired with
visual prompts with a fading procedure to
teach “where” to a 13-year-old echolalic
boy with autism. Journal of Developmental
and Physical Disabilities, 20, 31-39.

Washington, S. D. H. (2012). Oral Health Fact Sheet
for Dental Professionals Individuals with
Intellectual Disability. Retrieved from
[http://depts.washington.edu/sodent2/wordpr
ess/wpcontent/media](http://depts.washington.edu/sodent2/wordpress/wpcontent/media). (2014, April 17)